

DEBRECZENI JÓZSEF VERSEI:

LEVÉL EGY TÁVOLI KÖLTŐTÁRSAMHOZ

Értlek testvér! A toll bogáról émely ónja cseppen,
Így legyen hát! Szemétre vesd a nádat!
A szajkóhad cserregjen tovább esetlen,
Te vondd csak felvonóhidad, nyeljed csak néma vádad.
Közöd ne légyen velük! Taktusra lelkendeznek ők s ukázra
Lélekből-lélekzettet nem adhatnak hát ezért sem,
Dagály a dogmák körén, helyben bokázva
Egy nótát fújnak egyre, rajta, hogy bálvány értsen.
E vázemberek, sípládán lógó fancsal törtetők
Tudnak kárálni kicsinylő szólamok szemetjén,
De torz dalukból bombászt lehe bög.
Barbárok ők; szent televénybe szabadult vadak
Cammogjanak, ha nem születtek kecsre
Barmolnak ádázul a szép szón
S fel nem fogják, frakkot miért hord a fecske...

Igazság testvér! Állj meg te is, hol megáll az ép ész,
Ki ennen bányád vájatin keresnél,
Nem, százszor nem! Nem vagy plakát, se géprész,
Költő vagy, több se kevesebb, testvér!
Ennen bányádban csillog az ékkő, Buddhák ölében
Szikkadt meder bitang kavicsa kall csak.
A szén is benned, a kéneső, a horgany,
Minden mi előre mozdít. Szürkévé aszol a porban
És gúzsos kézben fáklyád hogyan is tartsad?

Ne essék tévedés! Akarnád te is, ahogy írva van:
Vesszen a forma, ha önös, ha közhelyen rikító rongy zománc,
Vesszek szeméten, ha nem mozdít hegyet szavam.
Ha nem hintál tonnás harangot rím és asszonánc;
Csak úgy legyenek, ha szóznak szíve van!
Igaz nagyon. Legyünk ébresztők, szemfüles várták,
De ők az őrhelyet, égberöpítő, szent zúgot,
Hol a nagy jelenésre várunk, prostituálták!

Enyvbüzü műhellyé lett a bástyafok alattuk;
Ligetünk kocsmává s konccá sovány falatjuk.
Otvöznének, de anatómát rikoltni karban
Könnyebb s bőmondhatnékos középszer jászlán cibálni abrakot.
Idillt idézni örökkön, ha mord vihar van
Akkor is s lélek szelének sohasem tární ablakot...

Kik ők? Namiskártyásai

Titkos játszmának. Kaptatnak tétován
Atjátszott kártyák cinkjén: béna szón
Múzsájuk egyenruhát hord s oly sovány,
És sápadt, mint a téli hold, az ón ...
Te még költő vagy. Bizón, szabadon
Búhatsz páncélba, zenghetsz védtelen.
Tárhatod vasnak melledet;
Máson nevethetsz, sírhatsz magadon;
Zokszó lehetsz és vád és védelem;
Szállhatsz pokolra, járhatsz felleget...

Te se a pusztá falnak papolnál testvér!
Föld oltárára borulnál rá puhán,
Szednéd a markot te is a mesgyén;
Véred a munkás, ért az mindahány:
Az üvegfűvő, szerszámlakatos,
Hengerkovácsnak csengetsz csengetyüt,
Szavad mint csille szén-esőben: csatakos;
Téged is vájár szene fűt!
S hogy bárány-szépség színarany gyapját keresnéd Jázon,

Szebbet épít az ács, oromfő léssz a házon.
Ő is megért, ne félj. A szónak rése van,
Kertész a hang és oltókése van;
De hang legyen, ne málé fülbe vatta,
De hang legyen, ne kócos ebugatta,
Ne petyhüdt visszhang károgó lemez,
Hang, mely madár: sas, páva, fürge csíz
Hang, hogy emberszív szele hordja szét,
Hang, mely színt ölel, erőt ütemez
Két szárnya ép és bőbitája szép
S lelkez lehéből édes ámbraiz...

Ha nem hagyják, hát ne hagyják. Legyen!
A te szavad nem szeméten szedett,
Valóságod nem koldúsrongy szege.
Szikkadjon a szó inkább tollhegyen,
De mindörökkön legyen összetett:
Élmény és éned összege!

VERS KOREA TELÉRŐL

A váltás későn érkezett,
A gránic elhagyott,
Szellős is volt a vértezett,
Az őr hát megfagyott.

Nincs asszony, nincs gyerek;
Hideg fegyvert ölel,
Gaz kilométerek
Hírét se viszik el.

Az őr hát megfagyott,
Sisakján jég a gomb,
Nem hasal vezényszóra;
Nem hős már s nem bolond.

Hogy itt fekszik, jeles
Kígyó játszik hasán,
S feleletet keres
Az ég varrottasán.

Markában kővé vált kenyér
S csak néz maga elé,
Hólé csorog a köpenyén,
Hej, szennyesszürke lé.

Nincs ellensége már,
Sok barát ráborul;
Fejénél farkas áll,
Bámulja jámborul.

Sarából obulust a szél
Nytott szemére vág;
Képén hó hullafoltja kél:
Szép viola-virág...

Siratják mindenek,
Köd von köré tetőt;
Éber csillagszemek:
Káromló tüntetők

Holdról törnek követ,
Éjről gerendafát,
Beverik az öreg
Úristen ablakát...

KÖLTŐ

Keresd csak omlott tárnák rétegét
Gyász közetében emlék ereit,
Szittyos tó tükrén távol kék egét
Pereld sorsoddal igaz pereid,
Ha rémítgető, értelmetlen estén
Hideg bolygókról pereg a nemesfém
S ködben lovaznak boldog eleid.

Rejtett esztendők rozsdás lelőhelyén
Kincset keress: molnárkék ékkövet
Gyöngy aureólát mult havas fején,
Ki útbaejt a semmiből jövet...

Költőnek tündért fest a pára;
Kincset keress, hisz jussod kicsi volt:
Tapló voltál; mogorván kicsiholt,
Hóhér idő gyujtott veled pipára.

VITÉZ MIHÁLY VÁROSA

Évek kanyarján hányszor visszanézek
S a képkeretben egyre szebb leszel;
Feléd hajózom, városom, te délceg!
Déliab jachtján ringó Debrecen!

Nagyerdő: lombos, régi rejték!
Kollégium: poézis enyhe réve!
Homok-Kánaán, el nem felejtlek,
Te adtál nekem szívet cserébe

Nálad felejtett gyermekségemért,
Hol tárogatót rikatott a távol
És felszántotta költők lábnyomával
Az ódon utcák álmodó kövét.

Ódát skandál az Erdő fasora,
A Péterfián vén diák oson.
Sehol se várja szegényt vacsora:

— Vitéz Mihály bolyong a városon!

Ott meg egy köz. A teátrumra néz:
Két, mélyen alvó, apró ablakot
Földszintes portán folyondár becéz:

— Ehelyt Petőfi ifjú úr lakott!

Amott Arany segédaktor korában
Rollát körmölt, meg színlapot.
S a Csapó utca daltermő porában
A rövidlátó Ady járhatott!

Évek kanyarján mindegyre nézlek,
Kőben keresném nagyságos szíved:
Kincses kelleme nemzetes Vitéznek,
Respublikája jó Petőfinek!

Szemem behúnyom, ütemre lépek,
Diáksapkámat loppal felteszem.
Legényidőm selymére képet
Édes rimekből szóttél Debrecen!

APÁM MESÉLNI SZERETETT

Apám mesélni szeretett. Szelíden lejtett szép beszéde,
Szólt vándorlegény-időiről. Mint volt ő egykor ifjú, kóbor.
Hej, mennyi furcsa fortély, baj, jaj, kaland ötlött eszébe!
S csordult szava oly méltóságos izzel, mint az óbor.

Mi meg hallgatni szeretjük, Mint kellemzi meleg szívével
Az éhkopp-nyelte vándoréveket,
Inség fametszetét miként fedí derű színével,
Jaj, mennyit gyaloglott, gyalult, hitt, szenvedett!

Tányérját este félretolta olykor. Fájó hátát öreg széknek vetette.
Kedves szerét: a régi zsebkést is tünődön rakta félre.
A kérges kéz elfáradt szemhez ért. Újságját már letette
S mesélt: — Húsz éves volt és nyolc hatos a bére ...

Kit szolgasors korán világgá kergetett,
Így látom őt ma is: regélő, jó apám:
Az elnyűtt férfit látom s a szolgagyermeket
Egy kifosztott élet szobortalapzatán!

Konyovics Milán: Szénagyűjtők (pasztel)